

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda Değerler ve Alan Becerileri Arasındaki İlişkinin Analizi

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Gülçin GÜVEN¹, Filiz DERE²

1 Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, gulcinm@marmara.edu.tr. ORCID: 0000-0002-9638-025X

2 Öğr. Gör., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, filizdere@nku.edu.tr. ORCID: 0000-0002-8022-5829

Gönderilme Tarihi: 24.05.2025

Kabul Tarihi: 18.12.2025

DOI: 10.37669/milliegitim.1705437

Atıf: “Güven, G., & Dere, F. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 okul öncesi eğitim programında değerler ve alan becerileri arasındaki ilişkinin analizi. *Millî Eğitim*, 54(1), 1471-1500. DOI: 10.37669/milliegitim.1705437”

Öz

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde hazırlanan 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki alan becerilerinin (Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık) ilişkili olduğu değerler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Doküman analizi yöntemi ile gerçekleştirilen araştırmada, programdaki alan becerileri ve değerler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilerek ilişkilendirilmiştir. Araştırmanın sonuçları programda 20 farklı değere yer verildiğini, alan becerilerinin en çok çalışkanlık, özgürlük ve estetik değerleriyle; en az mahremiyet, adalet ve tasarruf değerleriyle ilişkilendirildiğini göstermektedir. Buna karşın aile bütünlüğü, sevgi ve merhamet değerleriyle alan becerisi arasında doğrudan ilişkisi kurulamamıştır. Bunun yanında hareket ve sağlık alan becerileri 16, sosyal alan becerileri 15, müzik alan becerileri 13, sanat alan becerileri 11, fen alan becerileri 9, Türkçe alan becerileri 7, matematik alan becerileri 3 farklı değerle ilişkilendirilebilmiştir. Bulgular, mevcut programda tüm alan becerileri ile değerler arasındaki ilişki düzeylerinin benzer dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Araştırmanın sonuçları Okul Öncesi Eğitim Programı'nın değerler eğitimi açısından daha belirgin ve anlaşılır bir şekilde yenilenmesinde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: değerler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, okul öncesi eğitim programı, alan becerileri

* Bu çalışmanın bir bölümü, daha önce 17-19 Ekim 2024 tarihleri arasında Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesinde gerçekleştirilen III. Uluslararası Temel Eğitim Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Analysis of the Relationship Between Values and Field Skills in the Century of Türkiye Education Model 2024 Preschool Education Program

RESEARCH ARTICLE

Abstract

The present study examines the field skills (Turkish, mathematics, science, social studies, art, music, movement, and health) in the 2024 Preschool Education Program, prepared within the framework of the Century of Türkiye Education Model, and their associated values. In the research conducted using the document analysis method, the field skills and values in the program were evaluated and correlated through content analysis. According to the study's initial findings, 20 different values were included in the program, and it was found that the field skills were most closely associated with the values of diligence, aesthetics, and freedom, and least closely related to the values of privacy, justice, and frugality. However, no direct association could be found between the values of family integrity and compassion with field skills. In addition, movement and health domain skills were associated with 16 values, social domain skills with 15, music domain skills with 13, art domain skills with 11, science domain skills with 9, Turkish domain skills with 7, and mathematics domain skills with 3 values. The findings reveal that, in the current curriculum, the levels of association between all disciplinary skills and values exhibit a comparable distribution. The study results can be used to revise the relevant program more explicitly and comprehensively in terms of values education.

Keywords: values, the Century of Türkiye Education Model, preschool education program, field skills

Giriş

Türkiye’de eğitim politikalarının son yıllardaki en kapsamlı düzenlemelerinden biri olan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) kapsamında 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı yayımlanmıştır. Bu programda özellikle okul öncesinde değerler eğitimi konusunda önemli değişiklikler bulunmaktadır. Okul öncesi dönemde temelleri atılan değer, tutum ve eğilimlerin yaşam boyu öğrenme, vatandaşlık ve toplumsal uyum üzerinde belirleyici etkisi dikkate alındığında, programın değerler boyutunun yalnızca “Hangi değerler var?” sorusuna değil, aynı zamanda “Değerler alan becerileriyle ne ölçüde ve nasıl ilişkilendiriliyor?” sorularına da cevap bulunması gerekmektedir. Okul Öncesi Eğitim Programı, alan becerilerini (Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık) merkeze alan bir yapı sunarken TYMM’nin Erdem–Değer–Eylem yaklaşımıyla bu becerilerin değerler eğitimiyle bütünleşmesini hedeflemektedir. Ancak program metinlerinde değerlerin listelenmesi, her bir alan becerisinde hangi değerlere ağırlık verildiği, hangi değerlerin geri planda

kaldığı ve bazılarının ilişkilendirilmediği gibi önemli noktalara ilişkin bütüncül bir tablo sunmamaktadır.

Alan yazınında değerler eğitiminin okul öncesi bağlamında önemini vurgulayan çalışmalar bulunmakla birlikte, 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın alan becerileri-değerler eşleşmelerini yeni politika çerçevesi içinde bütüncül biçimde ortaya koyan güncel bir çalışma bulunmamaktadır. Bu boşluk, programın uygulanabilirliği, öğrenme kazanımlarının tutarlılığı ve değerler eğitiminin görünürlüğü konusunda sistematik bir değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır. Bu çalışma, söz konusu ihtiyaca yanıt olarak, 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki alan becerilerini ve değerlerini TYMM'nin Erdem-Değer-Eylem Tabloları çerçevesinde doküman analizi ve içerik analizi yöntemleriyle incelemektedir. Bu bağlamda programda hangi değerlerin yer aldığı, her alan becerisinin hangi değerlerle ve ne yoğunlukta ilişkilendirildiği, ilişkilendirilemeyen veya görece daha az görünür olan değerler ve alanlar arasındaki dağılım değerlendirilmektedir. Elde edilen sonuçların hem program geliştirme çalışmalarına hem de öğretmenlerin değerler eğitimi planlama süreçlerine katkı sağlayacak bir çerçeve sunması beklenmektedir.

Okul Öncesinde Değerler Eğitimi

Değer denildiğinde insanların zihinlerine çok farklı özellikler ve tanımlar gelmektedir. Bu düşünceleri insanların inançları, kültürel altyapıları, paradigmaları ve bakış açıları şekillendirmektedir. Bundan dolayı değerlerin tanımını ortak, net ve somut bir şekilde yapmak mümkün değildir. Buna karşın literatürde birçok değer tanımı bulunmaktadır. En genel tanımıyla değer, insan eylemlerinin iyi veya istendik olduğuna karar vermek için başvurulacak ilke, kanaat ve standartlardır (Halstead & Taylor, 2000). Aynı zamanda değerler, neyin iyi neyin kötü olduğuna dair yargılardır (Veugelers & Vedder, 2003). Değerler; doğrudan gözlenemeyen, öğrenilen, paylaşılan, toplayıcı, birleştirici, çok yönlü, bilinçli ve amaçlı davranışlardır (Macun, 2023). Görüldüğü gibi değerler, kişinin sosyal hayatının tüm alanlarına nüfuz etme kapasitesine sahip çok geniş bir bağlama sahiptir. Bu durum, değerlerin erken dönemlerden itibaren çocuklara kazandırılmasını önemli hâle getirmektedir.

Okul öncesi dönemde değerlerin kazanımı; çocuğun sosyal, duygusal, ahlaki ve kişilik gelişimiyle yakından ilgilidir (Halstead & Taylor, 2000; Johansson vd., 2014; Uyanık-Balat, 2004; Uyanık-Balat, 2012). Nitekim

hoşgörü ve sorumlu bir toplum için değerler eğitimine okul öncesi dönemden başlanması gerekmektedir (Johansson vd., 2014). Bu dönemde çocuklara “güven, sorumluluk alma, sevgi ve saygı duyma, hakkını koruma, savunma, teşekkür etme, yardım isteme, özür dileme, izin isteme, paylaşma” gibi değerleri kazandırmak gerekmektedir (Kaya vd., 2016). Değerleri öğrenme süreci ailede başlayıp okul, çevre, akran, öğretmen, kitle iletişim araçları, din ve ülke gibi şartların etkisiyle devam etmektedir. Bu gerekçeyle, çocuğa birer model olan aile ve öğretmenlerin özellikleri öğrenmeyi ve değer kazanımını etkilemektedir (Bakioğlu & Levent, 2014; Dere & Yavuzay, 2020; Dönmez vd., 2020; Halstead & Taylor, 2000; Özkan & Balaban-Dağal, 2023).

Türkiye’de çocuklara değerleri kazandırmak için okullarda değerler eğitimi faaliyetleri yürütülmektedir. Nitekim, Millî Eğitim Bakanlığı, 18. Milli Eğitim Şurası’nda değerler eğitimine özel bir yer ayırmıştır. Kararlar içerisinde (35. madde) okul öncesinden başlanarak tüm eğitim kademelerinde tüm dersler ve okul kültürü içerisinde değerler eğitimine yer verilmesi, bu süreçte okul, aile, çevre, yönetici ve öğrenci iş birliğinin yapılması istenmiştir. Ayrıca yine değerlerin öğretimi sırasında değerler aktarımı yerine farklı yaklaşımların tercih edilmesine dikkat çekilmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2010). Bu karardan sonra çeşitli eğitim kademelerinde değerler eğitimi konusundaki faaliyetlerde artış yaşanmıştır. Bu kademelerden biri de okul öncesidir. Diğer kademeler gibi, okul öncesi eğitimde de öğrencilere bazı bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılması amaçlanır (Demircioğlu & Demircioğlu, 2016). Çocuklarda değerlerle ilgili bilgilerin temellerinin atıldığı bu dönem (Uyanık-Balat, 2004), çocukları ilkokula hazırlar, onların sosyalleşmesini sağlar ve öz bakım becerilerini destekler (Dönmez vd., 2020). Aynı zamanda toplumsal ve bireysel huzurun tesisi için yapılacak değerler eğitimi faaliyetleri, kişiliğin şekillenmesinde büyük etkiye sahiptir (Demircioğlu & Demircioğlu, 2016). Bu bağlamda 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’nda yer alan Okul Öncesi Eğitiminin Temel İlkeleri başlığının 7. maddesinde “Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi duygu ve davranışları geliştirilmelidir.” (MEB, 2013, s. 11) ifadesi yer almaktadır. Bu ifadede sevgi, saygı, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma değerleri “duygu” ve “davranış” olarak ele alınmıştır. Aynı zamanda 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’nda yer alan Programın Temel Özellikleri başlığının “Kültürel ve Evrensel Değerleri Dikkate Alır” alt başlığında şu ifade

bulunmaktadır:

“Çocukların yaşadıkları toplumun değerlerini tanımaları, kültürel ve evrensel değerleri benimsemeleri onların sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak yetişmeleri açısından önemlidir. Program, bu yönüyle, farklılıklara saygı duyulmasını ve farklı özellikleri olan bireylerle uyum içinde bir arada yaşamaya dair deneyimler kazanılmasını teşvik etmektedir. Programda değerler eğitimi ayrı bir alan olarak ele alınmamış, ancak kazanım ve göstergelerde bütüncül bir şekilde vurgulanmıştır “(MEB, 2013, s. 17).

Bu ifadede değerlerin millî, manevi, kültürel ve evrensel olarak dört boyutta ele alındığı, sevgi, müsamaha, nazik olma, misafirperverlik, vatanseverlik, çalışkanlık, temizlik, kültürel mirası koruma ve saygı değerlerine vurgu yapıldığı görülmektedir. Ancak programda değerler eğitimi ayrı bir bölüm olarak ele alınmamış, yalnızca kazanımlarda ve göstergelerde dolaylı olarak vurgulanmıştır.

2024 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) yayımlanmıştır. Modelin temel amacı “yetkin ve erdemli insan” yetiştirmek olarak tanımlanmaktadır. Bu kavramsal çerçeve içinde “erdem”, ahlaki değerler bütününe ifade ederken “yetkinlik” bilgi ve beceri ile ilişkilendirilmektedir. Ayrıca model, ontolojik bütünlük (ruh-beden), epistemolojik bütünlük (bilgi-bilgelik), zamansal bütünlük (geçmiş-gelecek) ve aksiyolojik olgunluk (ahlaki bilinç-estetik bakış açısı) gibi kavramlarla değerlerin eğitimin her bölümünü etkilemesini amaçlamaktadır. Bu modelde öğretim programlarının üç bileşeninden biri olarak Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi oluşturulmuştur (Şekil 1).

Şekil 1

Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi (MEB, 2025, s. 36)

Bu çerçeve metinde değer eğitimi kurumsal taşıyıcı olarak tanımlanmış ve adalet, sorumluluk ve saygı gibi belirli değerler, üç ana küme altında sunulmuştur:

- Huzurlu İnsan: Çalışkanlık, mahremiyet, mütevazılık, sabır, sağlıklı yaşam, tasarruf.
- Huzurlu Aile ve Toplum: Aile bütünlüğü, dostluk, dürüstlük, özgürlük, sevgi, vatanseverlik, yardımseverlik.
- Yaşanabilir Çevre: Duyarlılık, estetik, merhamet, temizlik.

Yine metinde yetiştirilmek istenen öğrenci profili de doğrudan değer eğitimine bağlıdır. Profili oluşturan “Yetkin ve Erdemli İnsan”ın bileşenleri şu şekilde açıklanmıştır:

- Ahlaklı (adil, dürüst, saygılı, güvenilir, duyarlı)
- Bilge (bağımsız düşünen, bilgiyi paylaşan, estetik duyarlılığa sahip)
- Cesaretli (inisiyatif alan, risk alan)
- Estetik (olgun, seçici, zarif, ölçülü)
- İradeli (kararlı, tutarlı, iddialı, öz güvenli)
- Merhametli (yardımsever, paylaşımcı, şefkatli)
- Sağlıklı (düzenli spor yapan, bağımlılıktan kaçınan, temiz)
- Sorgulayıcı (meraklı, araştırmacı, problem çözen)
- Üretken (sabırlı, azimli, çalışkan)
- Vatansever (vatanını seven, millî kültürüne bağlı, Türkçeye sahip çıkan)

Bu erdemlerin her biri detaylı bir şekilde davranış göstergeleri ile açıklanmıştır. Ayrıca metinde değerlerin yalnızca aktarılacak içerikler değil, eğitim süreçlerinin yapılandırılmasında belirleyici ilkeler olduğu vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda sosyal-duygusal öğrenme becerileri, yaşantı temelli öğrenme, disiplinler arası ilişkiler ve program dışı etkinliklerle öğrencilerin değerleri içselleştirmeleri amaçlanmaktadır. Son olarak metinde değerler eğitimi, sadece teorik değil, ölçülebilir ve gözlemlenebilir davranışlar üzerinden takip edilmek üzere yapılandırılmıştır. Öğrenme kanıtları, süreç değerlendirme araçları ve öğretmen yansıtma raporları ile değerler eğitiminin somut çıktıları izlenebilir hâle getirilmiştir (MEB, 2025).

TYMM çerçevesinde hazırlanan programlardan biri de Okul Öncesi Eğitim Programı’dır. Bu programda değerler eğitimi modele uygun olarak “Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi” başlığı altında değer tanımı, özellikleri, değerlerin öğretimi, okul öncesi eğitim programında değerler, hedef değerler ve Değer-Erdem-Eylem-Yaklaşım/Yöntem ilişkisine yer verilmiştir. Belirlenen çerçevenin nihai amacı, “Huzurlu Aile ve Toplum” ile “Yaşanabilir Çevrede Huzurlu İnsan” yetiştirebilmek olarak ifade edilmiştir. Ayrıca okul öncesi dönemdeki çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alınarak kazandırılması

hedeflenen 20 çatı değerın kapsamı açıklanmıştır (MEB, 2024). Görüldüğü gibi değerler, hem 2013 hem 2024 Okul Öncesi Eğitim Programlarında yer bulmuştur. Ancak 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'ndan daha farklı ve geniş olarak bu programda değerlerin açıklamaları verilmiş, değerler eğitimi ayrı bir alan olarak ele alınmış ve öğretimde hangi yöntemlerin kullanılacağına dair örnekler verilmiştir. Bu durum, değerler eğitiminin okul öncesi eğitimde giderek daha fazla önem kazanacağına işaret etmektedir.

İlgili Araştırmalar

Okul öncesi alanında dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de değerler eğitimi konusunda uygulamalı araştırmaların yanı sıra öğretmenler, öğretmen adayları, öğrenciler ve velilerin düşüncelerini ve algılarını ortaya çıkarmayı amaçlayan birçok çalışma yapılmıştır (Gündüz vd., 2017; Özdemir-Beceren & Bilgen, 2019; Öztürk-Samur, 2011; Topaç vd., 2020; Yaka vd., 2014; Yazar & Erkuş, 2013). Çifçi vd. (2021) tarafından yapılan incelemede 2013-2020 yılları arasında okul öncesi dönemde değerlerle ilgili 40 (37 yüksek lisans, 3 doktora) tez yapıldığı tespit edilmiştir. Bunların dışında 2021-2024 yılları arasında okul öncesi dönemde değerlerle ilgili 29 tez (28 yüksek lisans, 1 doktora) çalışması hazırlanmıştır. Bu çalışmalar, değerler eğitiminin gelişimini ortaya koyması açısından önemli kaynaklar oluşturmaktadır.

Öte yandan Türkiye'de okul öncesi eğitim programlarını değerler ve karakter eğitimi açısından değerlendiren iki çalışma bulunmaktadır. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nı değerler açısından inceleyen Aral ve Kadan (2018), programda sorumluluğun yanı sıra “saygı, dayanışma, güven, sevgi, hoşgörü, özgürlük, eşitlik, dostluk ve adalet” değerlerine yer verildiğini tespit etmiştir. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nı karakter eğitimi açısından inceleyen Kocalar ve Bay (2020), araştırma sonunda programda en fazla dikkatli, yaratıcı, yetenekli ve bağımsız gibi karakteristik özelliklere yer verildiğini ortaya koymuştur. 2024 yılında TYMM çerçevesinde öğretim programları yenilenmiştir. Bu çalışmada yenilenen programlardan biri olan 2024 TYMM Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki alan becerileriyle (Türkçe, matematik, fen, sosyal, sanat, müzik, hareket ve sağlık) değerler arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Bu ilişkinin programda açık bir şekilde sunulmamış olması ve öğrenme alanlarının yerine “alan becerileri” kavramının kullanılması, araştırmanın çıkış noktası olmuştur. Eğitim alanındaki çeşitli branşlarda (sosyal bilgiler, fen vb.)

“alana özgü” ya da “alan becerileri” diye adlandırılan beceriler bulunmaktadır. Bu beceriler, ilgili dersin öğretim programı kapsamında kazandırılması beklenen niteliklere yöneliktir. Bu beceriler ve değerler yakından ilişkili kavramlardır. Nitekim, çeşitli derslerin 2005 ve 2018 öğretim programlarında kazanım listelerinin yanında kazandırılacak becerilerle değerler birlikte ve ilişkili şekilde sunulmuştur. Ayrıca Kılıç-Türel vd. (2023) tarafından Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı için hazırlanan raporda geliştirilen modelde kazandırılması hedeflenen 21. yüzyıl becerilerinin bağlantılı değerlerle ilişkili olacak şekilde geliştirilmesi ve kullanılması önerilmiştir. Beceri-değer ilişkisi vurgulanırken örnek olarak, eleştirel düşünme becerisini kullanırken başkalarının düşüncelerine saygı göstermesi ve anlayışlı davranmasının önemine yönelik örnek verilmiştir. Ayrıca Dere ve Gökçınar (2022), vatandaşlık eğitimi perspektifinde değerler ve beceriler arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Yazarlar, sorumluluk değerinin bireyin kendini sorumlu hissetmesini ve eyleme geçmesini sağlayarak katılım becerisini motive ettiğini; sorumluluk duygusunun zayıf kalması durumunda vatandaşın becerileri kullanma motivasyonunun düşeceğini, bunun da hak ve sorumluluklara ilişkin okuryazarlığın gelişmesinin önünde bir engel oluşturacağını vurgulamışlardır. Bu örneklerin dışında sosyal beceri ile değer gelişiminin yakın ilişkisi alan yazınında ele alınmaktadır (Neslitürk & Deniz, 2014; Tanrıverdi & Erarslan, 2015). Nitekim MEB tarafından hazırlanan “Sosyal Beceriler (1, 2, 3 ve 4. sınıf)” adlı kitapta, çocukların sosyal yeterlilikleri çerçevesinde toplumsal yaşamda gerekli olan sosyal becerileri sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerlerin bir bütün içerisinde yapılandırıldığı vurgulanmıştır (Birkan vd. 2021). Bu ilişkiler ve programdaki yenilikler, araştırmanın tasarlanmasında etkili olan unsurlar arasında yer almıştır. Ayrıca programda değerler, “Erdem-Değer-Eylem” Tablolarında “Değer-Eylem-Yaklaşım/Yöntem” bağlantısına ilişkin örneklerle yer verilmesine rağmen alan becerileriyle kurulacak ilişkiler öğretmenlere bırakılmıştır. Bu açıdan çalışma, alan becerileri ile değerler arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak okul öncesi öğretmenlerine fikir verebilir, gelecekte araştırma yapacak kişilere mevcut tabloyu sunması bakımından okul öncesinde değerler eğitiminin geleceği hakkında bir projeksiyon yapılmasına katkı sağlayabilir. Bu yönleriyle araştırma, Okul Öncesi Eğitim Programı’nın geliştirilmesine ve değerler eğitiminin programdaki yerine dair güncel değerlendirme sunacaktır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada TYMM 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki alan becerileri-değerler ilişkisini incelemek için doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bağımsız bir araştırma yöntemi ya da diğer veri toplama araçlarıyla toplanan verileri destelemek veya doğrulamak için kullanılan doküman analizi, eğitim araştırmalarında sıklıkla el yazması eserleri ya da basılı kaynakları değerlendirmek için tercih edilmektedir (Duffy, 2014).

Veri Kaynağı ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri kaynağını TYMM kapsamında hazırlanan 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı oluşturmaktadır. İlgili programa Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli internet sitesinden erişilmiştir (MEB, 2024). Araştırmada öğretim programı incelendiği için etik kurul onayı alınmamıştır.

Verilerin Analizi

TYMM 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın verilerini analiz etmek için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, bir kaynağın anlamını ve önemini değerlendirmek, bir belgedeki kelime, terim veya kavramların kullanım sayısını analiz etmek için kullanılmaktadır (Duffy, 2014). İçerik analizinde veriler analiz birimleri kullanılarak değerlendirme yapılır (Leavy, 2017). Bu araştırmada analiz birimleri olarak programdaki değerler kullanılmıştır. Programda yer alan değerler şunlardır: “Adalet, Aile Bütünlüğü, Çalışkanlık, Dostluk, Duyarlılık, Dürüstlük, Estetik, Mahremiyet, Merhamet, Mütevazılık, Özgürlük, Sabır, Sağlıklı Yaşam, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Tasarruf, Temizlik, Vatanseverlik ve Yardımseverlik.” Bu değerler çerçevesinde alan becerileri tek tek okunmuş ve ilgili bölümler not edilmiştir. Daha sonra değerlerin frekansları (f) ve doğrudan alıntı olarak kullanılacak bölümler seçilmiştir. Bulgular bölümünde frekanslar geleneksel olarak kullanıldığı gibi “(f=1)” biçiminde yazılmamış; bunun yerine yalnızca sayılar parantez içinde “(1)” şeklinde verilmiştir.

Öte yandan 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda verilen değerlerin alan becerileriyle ilişkilendirme, belirginleştirme ve analiz sürecinde bazı sorunlarla karşılaşmıştır. Özellikle değerlerin açıklamalarında farklı değerlerin de yer alması ilişkilendirmeyi zorlaştırmıştır. Örneğin yardımseverlik değeri “İnsanlara ve canlılara duyarlı olmayı, onları sevmeyi, onlara merhamet etmeyi,

cömertliği, dayanışmayı, fedakârlık yapmayı, iyiliksever olmayı kapsar.” (MEB, 2024, s. 333) şeklinde açıklanmıştır. Görüldüğü gibi yardımseverlik değerinin açıklamasında sevgi, duyarlılık, merhamet, cömertlik, fedakârlık ve iyilikseverlik gibi değerler de yer almaktadır. Bu durumda bir alan becerisinin açıklamasında bu değerlerin tamamıyla ilişki kurulabilmektedir. Bu da değer-alan becerisi ilişkisini belirginleştirmeyi zorlaştırmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Araştırmamanın güvenilirliğini ve tutarlılığını sağlamak için araştırmacılar verileri önce bağımsız, ardından birlikte değerlendirmiştir. Bunun yanında iki okul öncesi uzmanından görüş alınmıştır. Alan uzmanları, programdaki bazı değerlerin açıklamalarının birçok değeri içermesinden dolayı bazı ilişkilendirmelerin gözden geçirilerek değiştirilmesini önermişlerdir. Ayrıca yine uzmanlar, ilişki kurulamayan değerlere yönelik açıklamalar yapmışlardır. Bu görüşler, değerlendirilmiş ve analiz metnine eklenmiştir.

Bulgular

Alan becerileri ile değerler arasındaki ilişkiye dair elde edilen bulgular, her bir alan becerisi için ayrı başlıklar altında sunulmuştur.

Türkçe Alan Becerilerinin İlişkili Olduğu Değerler

Türkçe alan becerileri programdaki değerler çerçevesinde değerlendirilmiş ve tespit edilen ilişkiler aşağıdaki Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Türkçe Alan Becerileri-Değerler İlişkisi

Türkçe Alan Becerileri	Değerler
Konuşma	Özgürlük (3), Dürüstlük (2), Çalışkanlık (2), Sabır (2), Mütevazılık (1), Saygı (1), Sorumluluk (1)
Okuma	Özgürlük (3), Dürüstlük (1)
Dinleme/İzleme	Özgürlük (8)
Erken Okuryazarlık	Çalışkanlık (4)

Tablo 1’de görüldüğü gibi, Türkçe alan becerilerinde en çok özgürlük (14) değeriyle ilişki kurulmuştur. Türkçe alan becerileri içerisinde ise en çok “Dinleme/İzleme” becerisinde özgürlük değerine dair açıklamalar tespit edilmiştir. “Dinleme/İzleme” becerisinde “çeşitli materyaller arasından seçim yapma hakkı” (TADB.1.), “düşüncelerini ifade etme” (TADB.2.), “beğenip beğenmediklerini, doğru ya da yanlış olduğunu düşündüklerini belirtebilme”, “aktif birer yorumcu olma, kendi düşünce, inanç ve değerlerini ifade etme” (TADB.2.), “deneyimlerini etkileyen ortamın özelliklerine dair görüşlerini yansıtabilme”, “duyguları ve düşündükleri fikirleri dile getirebilme” (TADB.4.) gibi öğrenme çıktıları özgürlük değeri kapsamında değerlendirilmiştir. Bunun yanında “Okuma” becerisinde “olumsuzluk durumlarında kendi ile ilgili ya da okuma ortamından kaynaklı sorunları söyleme” (TAOB.4.) şeklindeki öğrenme çıktısı, dürüstlük değeriyle ilişkilendirilmiştir. Son olarak “Konuşma” becerisi içerisinde “Çocukların da konuşmaya başlamak için öğretmen soru sorduğunda söz hakkı almaları, söz hakkı almak için parmak kaldırmaları ve söz hakkı verildiğinde konuşmaları” (TAKB.1.) şeklindeki öğrenme çıktısında sabır ve saygı değerlerine yer verildiği görülmüştür.

Matematik Alan Becerilerinin İlişkili Olduğu Değerler

Matematik alan becerileri programdaki değerler çerçevesinde değerlendirilmiş ve tespit edilen ilişkiler aşağıdaki Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Matematik Alan Becerileri-Değerler İlişkisi

Matematik Alan Becerileri	Değerler
Veri ile Çalışma ve Veriye Dayalı Karar Verme	Çalışkanlık (6), Özgürlük (2), Saygı (1)
Matematiksel Problem Çözme	Çalışkanlık (3), Özgürlük (1)
Matematiksel Temsil	Çalışkanlık (1)
Matematiksel Muhakeme	-
Sayma	-

Tablo 2’de görüldüğü gibi, matematik alan becerilerinde en çok çalışkanlık (10) değeriyle ilişki kurulmuştur. “Oluşturma, çıkarımda bulunma, tahminler yapma, örüntü oluşturma, sonuçlarını karşılaştırma, nedenlerini açıklama, alternatif çözümler üretebilme ve iş birliği halinde çalışabilme” (MAB2., MAB3.,

MAB4.) şeklindeki nitelikler, çalışkanlık değeri kapsamında değerlendirilmiştir. Buna karşın “Matematiksel Muhakeme” ve “Sayma” becerileri herhangi bir program değeriyle ilişkilendirilememiştir.

Fen Alan Becerilerinin İlişkili Olduğu Değerler

Fen alan becerileri programdaki değerler çerçevesinde değerlendirilmiş ve tespit edilen ilişkiler aşağıdaki Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Fen Alan Becerileri-Değerler İlişkisi

Fen Alan Becerileri	Değerler
Bilimsel Gözlem Yapma	Çalışkanlık (8), Özgürlük (1)
Sınıflandırma	Çalışkanlık (8), Duyarlılık (1), Özgürlük (1), Sağlıklı yaşam (1), Temizlik (1)
Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin Etme	Çalışkanlık (5), Özgürlük (3), Duyarlılık (2), Sağlıklı yaşam (1), Sorumluluk (1), Temizlik (1)
Bilimsel Veriye Dayalı Tahmin Etme	Çalışkanlık (5), Özgürlük (3), Duyarlılık (2), Sorumluluk (2), Sağlıklı yaşam (1), Tasarruf (1)
Operasyonel Tanımlama Yapma	Çalışkanlık (3), Duyarlılık (3), Saygı (2), Sağlıklı yaşam (1), Sorumluluk (1)
Deney Yapma	Çalışkanlık (4), Duyarlılık (1)
Bilimsel Çıkarım Yapma	Çalışkanlık (2), Özgürlük (2)
Bilimsel Model Oluşturma	Çalışkanlık (2)
Kanıt Kullanma	Çalışkanlık (3)
Bilimsel Sorgulama Yapma	Duyarlılık (3), Çalışkanlık (2), Sorumluluk (2), Saygı (1), Tasarruf (1), Vatanseverlik (1)

Tablo 3’te görüldüğü gibi, fen alan becerilerinde en çok çalışkanlık (42) değeriyle ilişki kurulmuştur. Bu durum, çalışkanlık değerinin niteliklerinden biri olan “bilimselliğe önem verme” ile açıklanabilir. Bu kapsamda çalışkanlık değeri, birçok üst düzey düşünme (eleştirel, karar verme gibi) ve bilimsel süreç becerilerinin (gözlem yapma, sınıflama, verileri kaydetme, kullanma, model oluşturma, deney yapma gibi) gelişimiyle birlikte tüm fen alan becerilerinde

yer bulmuştur. Örneğin; Bu kapsamda “FBAB1. Bilimsel Gözlem Yapma” alan becerisinde, öğrencilerin çevrelerindeki materyal ve nesneler hakkında tanımlayıcı veriler toplamalarına yönelik öğrenme çıktıları yer almaktadır. “FBAB2. Sınıflandırma” alan becerisinde değişkenleri belirleme, ayırt etme ve gruplandırma; “FBAB3. Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin Etme” alan becerisinde ise gözlemlere dayalı olarak tahminlerde bulunma, karşılaştırma ve gözlem yapma becerilerine ilişkin öğrenme çıktıları bulunmaktadır.

“FBAB4. Bilimsel Veriye Dayalı Tahmin Etme” ve “FBAB5. Operasyonel Tanımlama Yapma” alan becerilerinde değerlendirme ve ölçümler yapma becerilerini kapsayan öğrenme çıktıları vurgulanmıştır. Ayrıca FBAB6. Deney Yapma, FBAB7. Bilimsel Çıkarım Yapma, FBAB8. Bilimsel Model Oluşturma, FBAB9. Kanıt Kullanma ve FBAB10. Bilimsel Sorgulama Yapma alan becerilerinde; “önergeler oluşturma, değişkenler arasındaki ilişkileri belirleme, deneyler tasarlama ve yürütme, bilimsel çıkarımda bulunma, bilimsel modellerden yararlanma, kanıt kullanma ve bilimsel sorgulama yapma” gibi öğrenme çıktılarından söz edilmektedir.

Sosyal Alan Becerilerinin İlişkili Olduğu Değerler

Sosyal alan becerileri programdaki değerler çerçevesinde değerlendirilmiş ve tespit edilen ilişkiler aşağıdaki Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

Sosyal Alan Becerileri-Değerler İlişkisi

Sosyal Alan Becerileri	Değerler
Kanıt Dayalı Sorgulama ve Araştırma	Çalışkanlık (1), Dürüstlük (1), Özgürlük (1)
Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışma	Çalışkanlık (6), Sorumluluk (3), Estetik (2), Saygı (2), Duyarlılık (1), Mütevazılık (1), Sabır (1), Temizlik (1), Dürüstlük (1), Dostluk (1)
Sosyal Katılım	Duyarlılık (3), Saygı (3), Sabır (1)
Mekânsal Düşünme	Çalışkanlık (2), Sorumluluk (2), Sabır (1), Saygı (1), Dostluk (1)
Coğrafi İçerikli Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram	Çalışkanlık (2), Özgürlük (2), Dürüstlük (1), Estetik (1), Adalet (1), Sağlıklı yaşam (1), Saygı (1)

Sosyal Alan Becerileri	Değerler
Eleştirel Sosyolojik Düşünme	Duyarlılık (3), Estetik (3), Vatanseverlik (3), Saygı (2), Özgürlük (1)
Sosyal Alan Becerileri	Değerler
Coğrafi Sorgulama/Harita/Finans	Çalışkanlık (6), Tasarruf (2)
Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme	-
Değişim ve Sürekliliği Algılama	-

Tablo 4’te görüldüğü gibi, sosyal alan becerilerinde en çok çalışkanlık (17) değeriyle ilişki kurulmuştur. “Çıkarımda bulunma”, “inceleme”, “farklılıkları ve benzerlikleri keşfetme” ve “sınıftaki nesnelerin görsellerini yerleştirme” gibi ifadeler çalışkanlık değeri kapsamında değerlendirilmiştir. Bunların yanında sabır değeri, “Sosyal Katılım” (SBAB5.) becerisinde “grup arkadaşlarını dinleme ve dinlediklerine yönelik uygun ifadeler kullanabilme” öğrenme çıktısında yer almıştır. “Kendi güvenliğini ve sağlığını koruma” (SBAB9.) ifadesi sağlıklı yaşam; “çevreyi olumsuz etkileyecek davranışlardan (yere çöp atma, bitkiyi koparma gibi) kaçınma” (SAB.13) ifadesi temizlik; “çevreye duyarlı, çevreyi koruyan, örnek davranışlar sergileyen bireyler olma” (SAB.13.) duyarlılık; “çocuklara çöpleri çöp kutusuna atma veya bitkileri sulama gibi basit görevler verme” (SAB.13.) sorumluluk ve “çocukları kumbara yapmaya teşvik etme, alışveriş içerikli oyunlar esnasında tasarruf etmeye yönlendirme ve farkındalık oluşturma” (SBAB17.) tasarruf değeriyle ilişkilendirilmiştir. Bunun dışında “Zamanı algılama ve kronolojik düşünme” ve “Değişim ve sürekliliği algılama” becerileri herhangi bir program değeriyle ilişkilendirilememiştir.

Sanat Alan Becerilerinin İlişkili Olduğu Değerler

Sanat alan becerileri programdaki değerler çerçevesinde değerlendirilmiş ve tespit edilen ilişkiler aşağıdaki Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Sanat Alan Becerileri-Değerler İlişkisi

Sanat Alan Becerileri	Değerler
Sanat Türlerini ve Tekniklerini Anlama	Estetik (4), Çalışkanlık (2), Özgürlük (2)
Sanat Eseri İnceleme	Estetik (11) Dürüstlük (6) Özgürlük (6) Saygı (6) Çalışkanlık (5) Mütevazılık (3) Duyarlılık (1) Adalet (1) Sorumluluk (1)
Sanata Değer Verme	Estetik (4), Duyarlılık (2), Saygı (2), Çalışkanlık (1)
Sanatsal Uygulama Yapma	Estetik (6), Çalışkanlık (5), Özgürlük (4), Sorumluluk (3), Saygı (2), Duyarlılık (2), Temizlik (1), Vatanseverlik (1)

Tablo 5'te görüldüğü gibi, sanat alan becerilerinde en çok estetik (25) değeriyle ilişki kurulmuştur. Sanat alan becerilerinin estetik değeriyle bu şekilde yakın ilişkili olması, beklenen bir durumdur. “Sanatsal uygulama yapma” becerisine dair açıklamada estetik ve duyarlılık değerlerine şu şekilde yer verilmiştir: “Çocukların, kendi özgün sanat ürünlerini ortaya koymaları için farklı sanat türlerini ve sanatçıları tanımaları, sanat ortamlarını ziyaret etmeleri, bunlar hakkında düşünmeleri ve sorgulama yapmaları önemlidir.” (MEB, 2024, s. 89). Alıntıda “sanat ürünleri ortaya koyma” estetik ve “farklı sanat türlerini ve sanatçıları tanıma” duyarlılık değeri kapsamında değerlendirilmiştir. Ayrıca özgürlük değeri, “öğrencilerin istediği sanat etkinliği türünü ve materyalleri seçme ve karar verme”; çalışkanlık değeri “geleneksel ve evrensel sanat eserlerini inceleme” konusuyla ilişkilendirilmiştir.

Müzik Alan Becerilerinin İlişkili Olduğu Değerler

Müzik alan becerileri programdaki değerler çerçevesinde değerlendirilmiş ve tespit edilen ilişkiler aşağıdaki Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6
Müzik Alan Becerileri-Değerler İlişkisi

Müzik Alan Becerileri	Değerler
Müziksel Dinleme	Çalışkanlık (6), Estetik (6), Özgürlük (4), Sorumluluk (2), Sabır (1)
Müziksel Söyleme	Estetik (5), Çalışkanlık (4), Dostluk (1), Sorumluluk (1), Yardımseverlik (1)
Müziksel Çalma	Estetik (10), Çalışkanlık (7), Duyarlılık (5), Özgürlük (4), Dürüstlük (3), Sorumluluk (2), Saygı (1), Sağlıklı yaşam (1)
Müziksel Hareket	Estetik (9), Çalışkanlık (5), Özgürlük (5), Sorumluluk (4), Saygı (3), Sabır (2), Dostluk (1), Duyarlılık (1), Vatanseverlik (1)
Müziksel Yaratıcılık	Sorumluluk (10) Çalışkanlık (9) Estetik (9) Özgürlük (8) Sabır (7) Dürüstlük (6) Duyarlılık (5) Yardımseverlik (5) Saygı (4) Dostluk (4) Mütevazılık (2)

Tablo 6’da görüldüğü gibi, müzik alan becerilerinde sırayla en çok estetik (39), çalışkanlık (31), özgürlük (21) ve sorumluluk (19) değerleriyle ilişki kurulmuştur. Örneğin; Müziksel Yaratıcılık Becerisinin (MYB5.) açıklamasında “Dinleme, söyleme, çalma, hareket ve dans gibi müzik etkinliklerindeki deneyimlerinden yola çıkarak grupta uyum içerisinde müzikli oyun veya dramatizasyon oluşturması/üretmesi beklenmektedir.” (MEB, 2024, s. 99) ifadesine yer verilmiştir. Bu açıklamada estetik, çalışkanlık ve sorumluluk değerlerine birlikte atıf yapılmıştır. Açıklamanın devamında “Çocukların birlikte karar verme, grupta uyum içerisinde olma, birbirlerini dinleme gibi sosyal becerilerinin geliştirilmesine önem verilmelidir.” (MEB, 2024, s. 99) ifadesi bulunmaktadır. Bu bölüm ise dostluk, sabır, saygı ve yardımseverlik değerleriyle ilişkilidir. Bu örneğin dışında diğer değerler, alan becerilerinin açıklamalarında bütünsel olarak programda yer bulmuştur.

Hareket ve Sağlık Alan Becerilerinin İlişkili Olduğu Değerler

Hareket ve sağlık alan becerileri programdaki değerler çerçevesinde değerlendirilmiş ve tespit edilen ilişkiler aşağıdaki Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7*Hareket ve Sağlık Alan Becerileri-Değerler İlişkisi*

Hareket ve Sağlık Alan Becerileri	Değerler
Aktif Yaşam İçin Psikomotor Beceriler	Çalışkanlık (10), Estetik (10), Sorumluluk (9), Sabır (9), Sağlıklı yaşam (8), Dostluk (6), Dürüstlük (4), Mahremiyet (3), Saygı (3), Özgürlük (1)
Aktif ve Zinde Yaşam İçin Sağlık Becerileri	Sağlıklı yaşam (14), Sorumluluk (4), Çalışkanlık (3), Saygı (3), Temizlik (2), Dürüstlük (1), Sabır (1), Duyarlılık (1), Vatanseverlik (1), Yardımseverlik (1)
Harekete İlişkin Sosyal/Bilişsel Beceriler	Sorumluluk (4), Çalışkanlık (4), Sabır (3), Saygı (3), Dostluk (2), Mütevazılık (2), Adalet (2), Yardımseverlik (2), Estetik (1), Dürüstlük (1), Özgürlük (1)

Tablo 7’de görüldüğü gibi, bu bölüm hareket ve sağlık konularına odaklandığı için en çok sağlıklı yaşam (22) değerine yer verildiği tespit edilmiştir. Bunun dışında çalışkanlık (17), sorumluluk (17), sabır (14) ve estetik (11) değerleriyle ilişkili beceri açıklamaları bulunmaktadır. Örneğin; “Aktif Yaşam İçin Psikomotor Beceriler” (HSAB.1.) başlığındaki açıklamalarda kişisel alan, çocuğun kendini güvende hissettiği, rahatça nefes alabildiği alan olarak ifade edilebilir. “Çocukların kendi kişisel alanlarının sınırlarını bilmeleri ...”, “Koşarken ya da farklı hareketleri gerçekleştirirken arkadaşına çarpmadan koşması ...” (MEB, 2024, s. 76) şeklindeki açıklamalar; özgürlük, mahremiyet ve sağlıklı yaşam değerleri kapsamında değerlendirilmiştir. Bunun yanında “Harekete İlişkin Sosyal/Bilişsel Beceriler” başlığındaki açıklamalarda çeşitli değerlere atıflar tespit edilmiştir. Bu kapsamda adalet değeri: “Çocuklar oynadıkları oyunda verilen kuralların neler olduğunu söylemeli ve gerektiğinde kurallara uymayan arkadaşını uyarmalıdır.”; sabır ve sorumluluk değeri: “Oynanan oyunlarda, kuralların net bir şekilde belirlenmesi ve herkesin bu kurallara uyması önemlidir.”; dostluk, mütevazılık, özgürlük ve saygı değeri: “Kuralların söylenmesi, çocukların oyunun nasıl oynanması gerektiğini anlamalarına ve ona uygun davranmalarına yardımcı olur. Ayrıca kuralların hatırlatılması, oyun sırasında herhangi bir anlaşmazlık veya çatışmanın önlenmesine yardımcı olabilir. Bu durumda öğretmenin iyi bir gözlemci olması ve kurallara uyulması konusunda titizlik göstermesi önemlidir. Bu nedenle oyuna başlanmadan önce çocuklardan kuralları ifade etmesi istenebilir. Çocukların birbirlerini kırmadan kuralları hatırlatmaları beklenir.”;

dostluk ve yardımseverlik değeri: “Çocukların kuralları söyleme sürecinin 60. aydan itibaren başlaması beklenmektedir. Öğretmenin oyun çeşidine, sıklığına ve çocukların hazır bulunuşluklarına göre değişkenlik gösterebilir. İş birlikli ve süreç odaklı oyunların özellikle tercih edilmesi önemlidir.” şeklindeki öğrenme çıktılarında yer almıştır (MEB, 2024, s. 81).

Alan Becerileri ve Değerlerin İlişkisinin Genel Görünümü

Alan becerileri ile değer arasındaki ilişkinin genel görünümüne bakıldığında en çok “Müzik” (164) alan becerisinde; en az “Matematik” (14) alan becerisinde değerlere yönelik içerik bulunduğu görülmektedir (Tablo 8).

Tablo 8

Alan Becerileri ve Değerlerin İlişkisinin Genel Görünümü

Değerler	Alan Becerileri							Toplam
	Türkçe	Matematik	Fen	Sosyal	Sanat	Müzik	Hareket ve Sağlık	
Adalet	-	-	-	1	1	-	2	4
Aile bütünlüğü	-	-	-	-	-	-	-	-
Çalışkanlık	6	10	42	17	13	31	17	136
Dostluk	-	-	-	2	-	6	8	16
Duyarlılık	-	-	12	7	5	11	1	36
Dürüstlük	3	-	-	3	6	9	6	27
Estetik	-	-	-	6	25	39	11	81
Mahremiyet	-	-	-	-	-	-	3	3
Merhamet	-	-	-	-	-	-	-	-
Mütevazılık	1	-	-	1	3	2	2	9
Özgürlük	14	3	10	4	12	21	2	66
Sabır	2	-	-	3	-	10	13	28
Sağlıklı yaşam	-	-	4	1	-	1	22	28
Saygı	1	1	3	9	10	8	9	41
Sevgi	-	-	-	-	-	-	-	-
Sorumluluk	1	-	6	5	4	19	17	52
Tasarruf	-	-	2	2	-	-	-	4
Temizlik	-	-	2	1	1	-	2	6
Vatanseverlik	-	-	1	3	1	1	1	7
Yardımseverlik	-	-	-	-	-	6	3	9
Toplam	28	14	82	65	81	164	119	553

Bunun yanında “Hareket ve Sağlık” alan becerisinde 16, “Sosyal” alan becerisinde ise 15 farklı değerle ilişki kurulmuştur. Böylece en çok “Hareket ve Sağlık” ve “Sosyal” alan becerilerinde çeşitli değerlerle ilişki kurulduğu söylenebilir. Ayrıca alan becerilerinde 553 kez değerlerle ilişki kurulurken, en çok çalışkanlık (136) değerine ilişkin içerik tespit edilmiştir.

Türkçe alanında düşüncelerini ifade etme en çok özgürlük; müzik ve sanat alanlarında sanat eserleri en çok estetik; hareket ve sağlık alanında sağlıklı olmaya önem verme en çok sağlıklı yaşam değeriyle ilişkilendirilmiştir. Çalışkanlık, özgürlük ve saygı değerleri ise bilimsel süreç ve düşünme becerilerini içerdiği için tüm alan becerilerinde yer bulmuştur. Buna karşın aile bütünlüğü, merhamet ve sevgi değerleriyle alan becerileri arasında ilişki kurulamamıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada TYMM 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki alan becerileri ile değerler (20) arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Öğrenme alanlarının yerine “alan becerileri” kavramının kullanıldığı programda (Arslan & Çelik, 2025) alan becerileri-değerler ilişkisi açık bir şekilde verilmemiştir. Bunun yerine Erdem-Değer-Eylem tablolarında örneklendirilerek ilişkilerin öğretmenler tarafından kurulması beklenmiştir (MEB, 2024). Yapılan inceleme sonucunda kurulan bu ilişkilerin sonuçlarına göre programda üç değer hariç (aile bütünlüğü, merhamet ve sevgi) toplam 17 değerle alan becerileri arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ancak tüm değerlerin sonuçlarına tek tek yer vermek yerine programın alan becerilerinin odaklandığı değerleri göstermek için bazı değerlere ait sonuçlara yer verilmiştir. Birincisi, çalışkanlık (136) değeriyle tüm alan becerileri arasında ilişki kurulmuştur. Özellikle çalışkanlık değerinin en fazla (42) fen alan becerileriyle ilişkilendirilmesi bu beceri alanının bilimsel süreç ve üst düzey düşünme becerilerini içermesiyle açıklanabilir. İkincisi, duyarlılık (12) değerinin en fazla fen alan becerileriyle ilişkilendirilmesi, bu alan becerilerinin topluma ve kültürel zenginliklere değer vermeyi, sürdürülebilirliği önemsemeyi ve afetlere karşı hazırlıklı olmayı kapsamasıyla açıklanabilir. Üçüncüsü, estetik değerinin en fazla müzik (39) ve sanat (25) alan becerileriyle ilişkilendirilmesi, bu alan becerilerinin müzik ve sanat alanlarının özgün sanat ürünleri üretmek, sanatsal bakış açısı kazanmak, sanatsal ve kültürel varlığın korunmasında sorumluluk üstlenmek ve sanatı hayatın bir parçası hâline getirmek gibi özellikleri içermesiyle açıklanabilir. Dördüncüsü, özgürlük değerinin en fazla müzik (21) alan becerileriyle ilişkilendirilmesi, bu alan becerilerinde

bağımsız karar verme, kişisel ve toplumsal haklara saygı gösteren niteliklerini içermesiyle açıklanabilir. Beşincisi, sabır değerinin en fazla hareket ve sağlık (13) alan becerileriyle ilişkilendirilmesi, bu alan becerilerinin “büyük ve küçük kas becerilerini uygulayabilme, jimnastik, dans ve hareket etkinliklerinde ritmik beceriler sergileme, eşle ya da grupla uyum içinde hareket edebilme” gibi sabır gerektiren davranışları içermesiyle yakından ilgilidir. Altıncısı, sağlıklı yaşam değerinin en fazla hareket ve sağlık (22) alan becerileriyle ilişkilendirilmesi, hareket ve sağlık alanının “sağlıklı beslenme davranışları gösterebilme, hareketli etkinliklere katılma, sağlıklı yaşam için temizliğe ve düzene dikkat edebilme ve insan sağlığını önemseme” niteliklerini yansıtmasının bir sonucudur. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’nı değerler açısından inceleyen Aral ve Kadan (2018) tarafından, programda sorumluluğun yanı sıra “saygı, dayanışma, güven, sevgi, hoşgörü, özgürlük, eşitlik, dostluk ve adalet” değerlerine yer verildiği tespit edilmiştir. Buna karşın TYMM 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı’nda hoşgörü, dayanışma, eşitlik ve güven değerlerine doğrudan yer verilmediği görülmüştür. Ayrıca sevgi değerine yer verilmesine rağmen alan becerileriyle ilişkilendirilememiştir.

Alan becerilerine göre dağılıma bakıldığında; hareket ve sağlık 16, sosyal 15, müzik 13, sanat 11, fen 9, Türkçe 7 ve matematik 3 farklı değerle ilişkilendirilebilmiştir. Bu durumda (Tablo 8’e göre) matematiğin en düşük düzeyde kalması, okul öncesinde matematiğin içerdiği değerlere ilişkin çalışmaların sınırlı olduğuna işaret eden Savaş ve Duman (2023) ile tutarlıdır. Yazarların belirttiği ‘genel eğitimsel’, ‘matematiksel’ ve ‘matematik eğitimi’ değer kategorileri dikkate alındığında, bu çalışmada okul öncesi program temelli ve ağırlıklı ‘genel eğitimsel’ değerlere odaklanan liste kullanıldığı için alana özgü bazı ‘matematiksel’ değerler kapsama girmemiş olabilir. Bu yorum, etkinlik sayıları ve kodlama ölçütleri denetlenmeden nedensel bir sonuç olarak değil, olası bir açıklama olarak değerlendirilmelidir.

Aynı zamanda bazı değerlerin 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı’ndaki açıklamalarının net olmaması ilişkilendirmede bazı sorunlara neden olmuştur. Örneğin mahremiyet değerinin açıklaması şu şekildedir: “Kendisinin, ailesinin ve başkalarının kişisel alanını ve bilgilerini korumayı; başkalarının özgürlüklerini ihlal etmemeyi, kişisel sınırlarına saygı duymayı ve millî ve manevî değerlerde mahremiyetin sınırlarını kapsar.” (MEB, 2024, s. 328). Burada “millî ve manevî değerlerde mahremiyetin sınırları” ifadesinden ne kastedildiği anlaşılmamaktadır.

Bu nedenle değer ilişkilendirmeleri, daha çok “kişisel alan ve bilgiler” açısından değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak TYMM'ye uygun bir şekilde hazırlandığı görülen 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda değerler ile alan becerileri arasında güçlü ve anlamlı ilişkiler olduğunu söylemek mümkündür. Buna karşın “Erdem-Değer-Eylem” Tablolarında Aile Bütünlüğü değerinin içerisinde yer alan “D2.1. Aile içi dayanışma göstermek”, “D2.2. Aile içi iletişimi güçlendirmek” ve “D2.3. Aile içi sorumlulukları yerine getirmek” (MEB, 2024, s. 325) eylemlerinin karşılıkları alan becerilerinde bulunamamıştır. Bu sonuçlara göre programda alan becerileriyle aile bütünlüğü, merhamet ve sevgi değerleri arasında ilişki olmadığını kesin olarak söylemek mümkün değildir. Okul öncesi öğretmenleri bu üç değeri etkinliklerine entegre edebilirler.

Araştırmannın bu bulguları ışığında programın değerler eğitimi açısından daha faydalı hâle gelmesi için bazı öneriler sunmak gerekmektedir:

- Bu incelemede TYMM 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki değerler baz alınarak değerlendirmeler yapılmıştır. Farklı değer sınıflamaları kullanılarak programın değer potansiyeli değerlendirilebilir.
- İncelemede değerlerin alan becerileriyle ilişkilendirilmesi konusunda bazı zorluklar yaşanmıştır. Bu nedenle eğitim programında alan becerileri-değerler arasındaki ilişkiler açık bir şekilde kurulmamıştır. Her alan becerisinin başına “Verilebilecek Değerler” şeklinde başlık eklenerek hedef değerler sunulabilir, örneklendirilebilir ve etkinliklerle ilişkilendirilebilir.
- Aile bütünlüğü, merhamet ve sevgi değerlerinin ilişkilendirilebileceği öğrenme çıktıları eklenebilir.
- Programdaki değer tanımları, diğer birçok değeri içerebilmektedir. Değerler arasındaki sınırlar daha belirgin bir şekilde çizilmelidir.

Extended Summary

Introduction

This study examines the relationship between field-specific skills—namely, Turkish language, mathematics, science, social, art, music, movement, and health—featured in the 2024 Preschool Education Curriculum developed under the Century of Türkiye Education Model and the values defined within

the program. Within this scope, the study examines how the twenty core values listed in the “Virtue-Value-Action Tables” are associated with specific learning outcomes. Since the implementation of values education is entrusted mainly to teachers, this study seeks to present a systematic framework for understanding how these field skills align with values, offering practical implications for preschool educators, researchers, and policymakers.

Methodology

This qualitative study employed a document analysis method. The data were obtained from the 2024 Preschool Education Curriculum, published by the Ministry of National Education under the Century of Türkiye Education Model (MoNE, 2024). The content analysis method was applied to analyze the field-specific skills in the curriculum. The unit of analysis was determined as the 20 values explicitly stated in the curriculum, including justice, family unity, diligence, friendship, sensitivity, honesty, aesthetics, privacy, compassion, modesty, freedom, patience, healthy living, respect, love, responsibility, frugality, cleanliness, patriotism, and helpfulness. To ensure reliability, the data were coded independently and reviewed in consultation with two experts in early childhood education. Frequency counts and direct citations were used to report the findings.

Findings

The findings indicate that field-specific skills in the 2024 Preschool Education Curriculum are associated with 17 values. No direct connections were found between any field skill and the values of family unity, compassion, or love. Among all values, diligence appeared most frequently (136 occurrences), especially in the science (42), music (31), social (17), and movement-health (17) domains. In science, diligence was prominently linked to scientific process skills such as observation, experimentation, and inference-making.

The value of aesthetics was most prevalent in the music (39) and art (25) domains. These areas align with aesthetic appreciation, the production of original artistic work, and the preservation of cultural heritage. Musical creativity skills, for example, were frequently associated with aesthetics, diligence, and freedom. The value of freedom stood out primarily in the domains of Turkish language (14), music (21), and science (10). Turkish language skills were related to freedom through children’s opportunities to express opinions and make personal

choices. In mathematics, respect and freedom were referenced to a lesser extent, with diligence (10) being the most prominent associated value.

The movement and health domain was associated with a wide variety of values, including healthy living (22), patience (13), friendship (8), responsibility (17), privacy (3), justice (2), and aesthetics (11). The learning outcomes in this domain encompass behaviors that support children's physical, social, and emotional development. For instance, adhering to game rules and avoiding harm to peers were behaviors linked to values such as patience, respect, and justice. Diligence (17), respect (9), and sensitivity (7) are the most referenced values in the social domain. Additional values such as frugality, patriotism, and responsibility were also identified. Skills like "environmental sensitivity" and "awareness of frugality" provided direct platforms for value integration.

Freedom (14) was the most frequently associated value in the Turkish language domain, reflecting the domain's emphasis on self-expression and emotional articulation. To a lesser extent, honesty, diligence, and patience were also evident. In the arts domain, aesthetics, diligence, and freedom were the dominant values. Art-related activities also fostered respect for individual differences and a sense of responsibility.

These findings suggest that the integration of values varies depending on the nature of the field skill. While disciplines that involve abstract or procedural thinking, such as mathematics, show limited value integration, domains like art, music, and social sciences provide more open and dynamic opportunities for value-based learning.

Discussions, Conclusions, and Recommendations

The results of this study reveal that the 2024 Preschool Education Curriculum endeavors to align field-specific skills with values; however, this alignment is neither consistent nor systematic across all domains. The frequent association of diligence, aesthetics, freedom, and responsibility with various field skills indicates that these values are more deeply embedded in the curriculum's pedagogical philosophy. For example, the predominance of diligence in domains such as the arts reflects the curriculum's emphasis on cognitive and affective development.

Nevertheless, the absence of any association between specific socially significant values—namely, family unity, love, and compassion—and the field skills is noteworthy. This suggests that the program lacks coherence in value integration at the implementation level. It highlights a potential need for greater teacher guidance, particularly given that the the Century of Türkiye Education Model emphasizes the transmission of values and their internalization through lived experience (MoNE, 2025).

Moreover, the definitions of some values are broad or overlap with others, complicating the analysis. For instance, helpfulness encompasses compassion, generosity, and sensitivity, making it challenging to establish discrete connections between a single value and specific skills. This underscores the importance of presenting values in a more targeted, clearly defined, and measurable manner—both for curriculum developers and classroom practitioners.

Music and art emphasize creativity and emotional expression, and domains such as music and art were especially conducive to value integration. Similarly, the holistic nature of the movement and health domain allows for the embodiment of diverse values. It is therefore essential not to restrict values education to language or social domains but to approach it through interdisciplinary and experience-based methods.

In conclusion, the 2024 Preschool Education Curriculum, designed in alignment with the Century of Türkiye Education Model, possesses substantial potential for value-based education. However, structural refinements and implementation support are necessary to fully realize this potential. Values education can be systematized by developing teacher guides, value-focused activity books, and domain-specific value maps. Also, the following recommendations are proposed:

- Each field skill should be introduced with sample values and illustrative examples.
- Value definitions should be simplified and made more precise.
- Conceptual overlaps among values should be addressed, and distinctive features emphasized.
- Assessment tools aligned with value-based instruction should be developed and available to practitioners.

Implementing these recommendations will enhance the curriculum's ability to promote children's moral and social development during preschool education. Therefore, teachers should benefit from the program's potential in values education.

Yazar Katkıları: Yazarlar, makaleye eşit katkı sağlamışlardır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Etik Beyanı: Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi”nde belirtilen kurallara uyulduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemlere dayalı hiçbir işlem yapmadığımızı beyan ederiz. Aynı zamanda tüm yazarların çalışmaya katkıda bulunduğu, yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığını, tüm etik ihlallerde tüm sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

Etik Kurul İzni: Araştırmada TYMM 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı incelendiği için etik kurul onayı gerekmemektedir.

Finansman: Bu araştırma herhangi bir fon almamıştır.

Telif Hakları: Millî Eğitim Dergisi'nde yayımlanan çalışmalar Creative Commons Atıf-Ticari Olmayan 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Bu çalışma sırasında oluşturulan veya analiz edilen veriler, talep üzerine yazarlardan temin edilebilir.

Yazma Yardımı için Yapay Zekâ Kullanımı: Yazarlar, yazma yardımı için yapay zekânın kullanılmadığını beyan eder.

Kaynakça

- Aral, N., & Kadan, G. (2018). 2013 Okul öncesi eğitim programının değerler eğitimi bağlamında incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 113-131. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.196720182159>
- Arslan, A., & Çelikel, S. (2025). Okul öncesinden hayat bilgisi dersine erdem-değer-eylem. *Asya Studies*, 9(31), 89-106. <https://doi.org/10.31455/asya.1609975>
- Bakioğlu, A., & Levent, F. (2014). Türkiye'nin geleceği için önemli bir yatırım: Etik değerler eğitimi. *Yeni Türkiye Dergisi*, 10(58), 258-261. http://www.faruklevent.com/dosyalar/Etik_Egitimi_Makale.pdf
- Birkan, B., Çaka, A. İ., Pere, L., & Alaca, M. (2021). *Sosyal beceriler ders kitabı (1. kademe (1, 2, 3 ve 4. sınıf))*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları. <https://orgm.meb.gov.tr/derskitaplari/ciltler/1kademe/1kadememosyalbecerilerDK.pdf>
- Çifçi, T., Dere, F., & Eren, N. H. (2021). Türkiye'de okul öncesi eğitimi alanında değerler ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *International Journal of Field Education*, 7(1), 62-79. <https://doi.org/10.32570/ijofe.880814>
- Demircioğlu, A., & Demircioğlu, D. (2016). Hilmi Ziya Ülken'e göre okul öncesi eğitimde oyun-değer ilişkisi. *Eurasian Education & Literature Journal*, 4, 62-78. <https://doi.org/10.17740/eas.edu.2016%E2%80%90V4%E2%80%9005>
- Dere, İ., & Gökçınar, B. (2022). Değişen paradigma bağlamında vatandaşlık. E. Dinç, İ. Dere & S. Üztemur (Ed.), *Vatandaşlık bilgisi ve eğitimi: Demokratik vatandaşlık eğitimi için yeni bir yaklaşım* içinde (s. 7-25). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dere, İ., & Yavuzay, M. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerine göre okulda değerler eğitimi: bir olgubilim çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 56, 61-91. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/787674>

- Dönmez, Ö., Sözen, G., & Demirkaya-Demirbaş, E. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının sosyal değerler kazanımlarının farklı değişkenlere göre incelenmesi. *International Primary Educational Research Journal*, 4(1), 59-71. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iperj/issue/58845/748117>
- Duffy, B. (2014). The analysis of documentary evidence. In J. Bell (Ed.), *Doing your research project: A guide for first-time researchers*. McGraw-Hill Education.
- Gündüz, M., Aktepe, V., Uzunoğlu, H., & Gündüz, D. D. (2017). Okulöncesi dönemdeki çocuklara eğitsel oyunlar yoluyla kazandırılan değerler. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 62-70. <https://doi.org/10.21666/muefd.303856>
- Halstead, J. M., & Taylor, M. J. (2000). Learning and teaching about values: A review of recent research. *Cambridge Journal of Education*, 30(2), 169–202. <https://doi.org/10.1080/713657146>
- Johansson, E., Cobb-Moore, C., Lunn-Brownlee, J., Walker, S., Boulton-Lewis, G., & Ailwood, J. (2014). Children's perspectives on values and rules in Australian early education. *Australasian Journal of Early Childhood*, 39(2), 12–20. <https://doi.org/10.1177/1836939114039002>
- Kaya, Y., Günay, R., & Aydın, H. (2016). Okul öncesi eğitimde drama yöntemi ile işlenen değerler eğitimi derslerinin farkındalık düzeyi üzerindeki etkisi. *Sakarya University Journal of Education*, 6(1), 23-38. <https://doi.org/10.19126/suje.76036>
- Kılıç-Türel, Y., Şimşek, A., Şengül-Vautier, C. G., Şimşek, E., & Kızıltepe, F. (2023). 21. Yüzyıl becerileri ve değerlere yönelik araştırma raporu. TTKB. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_05/11153521_21.yy_becerileri_ve_degerlere_yonelik_arastirma_raporu.pdf
- Kocalar, E., & Bay, E. (2020). 2013 Okul öncesi eğitim programının karakter eğitimi açısından değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1304-1319. <https://doi.org/10.17679/inuefd.780300>
- Leavy, P. (2017). *Research design: Quantitative, qualitative, mixed methods, arts-based, and community-based participatory research approaches*. Guilford.

- Macun, B. (2023). Değer kavramının tanımı, önemi ve değerler sınıflandırması. E. Sezgin (Ed.), *Çocuk gelişiminde değerler eğitimi* içinde (ss. 1-20). Eğiten Kitap.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2010). 18. Milli eğitim şûrası kararları. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29170222_18_sura.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195712275243okuloncesi_egitimprogrami.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2024). *Okul öncesi eğitim programı*. https://tymm.meb.gov.tr/upload/brosur/ortak_metin.pdf#page=35.99
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2025). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programları ortak metni*. <https://tymm.meb.gov.tr/upload/brosur/2024programortakmetinOnayli.pdf>
- Neslitürk, S., & Deniz, M. E. (2014). Anne değerler eğitimi programının 5-6 yaş çocuklarının sosyal beceri düzeylerine etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(4), 103-116. <https://dergipark.org.tr/en/pub/pegegog/issue/22574/241159>
- Özdemir-Beceren, B., & Bilgen, Z. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının değer algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Theory and Practice in Education*, 15(4), 363-379. <http://dx.doi.org/10.17244/eku.558989>
- Özkan, B., & Balaban-Dağal, A. (2023). Okul öncesi eğitime devam eden ve etmeyen 60-72 aylık çocukların değer algılarına ebeveyn tutumlarının etkisinin incelenmesi. *Turkish Studies-Education*, 18(3), 1007-1028. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.66470>
- Öztürk-Samur, A. (2011). *Değerler eğitimi programının 6 yaş çocuklarının sosyal ve duygusal gelişimlerine etkisi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Savaş, G., & Duman, G. (2023). MEB Okul Öncesi Eğitimi Matematik Etkinliklerinin Matematiksel Değerler Açısından İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 58, 2969-2987. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1339977>

- Tanrıverdi, H., & Erarslan, N. (2015). Okul öncesi çocukların sosyal uyum ve beceri düzeyleri ile değer kazanımları arasındaki ilişki. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9), 9-23. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sbed/issue/20718/221393>
- Topaç, N., Bardak, M., Kirişçi, M., & Mertoğlu, E. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının değer kavramlarını tanımlamalarının incelenmesi: Nitel bir çalışma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 18(39), 447-487. <https://doi.org/10.34234/ded.720094>
- Uyanık-Balat, G. (2004). Çocuklar ve değerler eğitimi. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 45, 18-20.
- Uyanık-Balat, G. (2012). Okul Öncesinde Değerler Eğitimi. G. Uyanık (Ed.), *Okul öncesinde değerler eğitimi ve etkinlik örnekleri içinde* (s. 2-37). Pegema Akademi Yayınları.
- Veugelaers, W., & Vedder, P. (2003). Values in teaching. *Teachers and Teaching*, 9(4), 377–389. <https://doi.org/10.1080/1354060032000097262>
- Yaka, Ş., Yalçın, D., & Denizli, E. (2014). Okul öncesi eğitimde verilecek öncelikli değerlere ilişkin veli görüşleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(28), 169-192. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ded/issue/29170/312366>
- Yazar, T., & Erkuş, S. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programındaki değerler eğitimine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 196-211. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/zgefd/issue/47944/606582>